

Baštýř Ivo a kolektiv: Sociální důsledky vstupu České republiky do Evropské unie*

Kniha vydaná nakladatelstvím Masarykovy univerzity je dobře zvoleným nakladatelským počinem. Shrnuje výsledky víceletého badatelského úsilí několika význačných pracovišť: katedry sociální politiky Národohospodářské fakulty VŠE v Praze, Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí ČR, katedry ekonomie Ekonomicko-správní fakulty Masarykovy univerzity a Národního vzdělávacího fondu. Podílel se na ní tedy široký okruh předních českých odborníků – a je to znát na vysoké analytické úrovni publikace.

Soubor studií se zaměřuje na důsledky vstupu České republiky do Evropské unie v oblastech pojednaných v samostatných kapitolách. Konkrétně se jedná o celkový význam členství ČR v EU, zaměstnanost, migraci, vzdělávání a zaměstnatelnost, fungování mezd, vývoj důchodového systému a boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení. Jednotlivé linie knihy jsou tři perspektivy, jež ovšem spolu souvisí: jednak je to perspektiva souvislosti mezi hospodářskou politikou, sociální politikou a politikou v oblasti zaměstnanosti, jednak hodnocení úrovně vývoje v České republice, trendů a předpokladů k dosažení cílů Lisabonské strategie EU za přispění výše uvedených veřejných politik a konečně akcent na aktivní strategie obsažené v těchto politikách a důsledně posuzování jejich potenci dynamizovat hospodářský i sociální rozvoj v České republice.

Členství České republiky v Evropské unii chápou autoři za prvé jako institucionální kotvu, jež zajišťuje utváření demokratického systému založeného na tržním hospodářství s rozvinutými prvky sociální ochrany, dále jako programovou kotvu, jež umožňuje definovat, a koordinovat dlouhodobé směřování v oblasti veřejných politik v evropském rozměru a dále jako prostor pro zesilování sociální dimenze evropské integrace s pozitivními důsledky této dimenze i pro ekonomi-

ku, konkurenceschopnost a integraci do nové unie.

Přestože kniha poskytuje bohatý materiál k jednotlivým zde pojednaným oblastem, je tento materiál ve velké míře dobře analyticky zpracován a navíc, editor odvedl kvalitní práci v tom, že každá kapitola (i celá kniha) je zakončena shrnutím hlavních poznatků a jejich zobecněním. V důsledku toho je i takto vysoce informativní soubor studií dobře přehledný. A hlavně, předložené analýzy velmi dobře vystihují hlavní problémy České republiky v analyzovaných oblastech, poskytují většinou i mezinárodní srovnání a nadto doporučení pro strategii veřejných politik v těchto oblastech. Vítané je právě obeznámení se situací a politikami Evropské unie v pojednaných oblastech a konfrontace českých přístupů v tomto rámci.

Některým kapitolám lze vytknout v určitých pasážích přílišnou koncentraci na empirický materiál (díllem je to kapitola třetí – migrační procesy a zvláště pak čtvrtá – vzdělání a zaměstnatelnost), nutno ale současně vidět, že jsou v závěru kapitol nabídnuta shrnutí poznatků a zobecnění. Možná však mohly být částečně omezeny přílohy knihy, neboť není vždy zcela zřetelná jejich vazba na text jednotlivých kapitol; patrně jde někdy o záměr autorů poskytnout čtenáři zatím nepublikované poznatky.

Shrnuto, přináší kniha mnoho nových poznatků, pohledů a podnětů pro veřejně-politickou praxi – zejména v případech, kdy odkrývá klíčové problémy České republiky a tendence, které jsou v rozporu se současným směřováním a politikami zemí EU. Namátkou zmiňme alespoň některé z nich: upozorňuje například na význam mnohých etických principů, jimiž se řídí chování společenských aktérů a které jsou obvyklé v Evropské patnáctce, upozorňuje na klesající trend míry zaměstnanosti v ČR, zejména žen, na nízkou míru zaměstnanosti starších pracovníků, na deficit pracovních míst vhodných pro vysoce kvalifikovanou sílu v české ekonomice, na nedoceněný význam malých a středních podniků, na výrazné deficity v oblasti vysokoškolského vzdělávání a nízkou vzestupnou vzdělanostní mobilitu, na značné deficity v oblasti dalšího – celoži-

votního vzdělávání, na negativní ekonomické důsledky strategie nízkých mezd (konzervace technologické úrovně) atd. – a současně také na souvislosti a příčiny těchto trendů.

Knihu doporučuji pro její analytickou, informativní a pedagogickou hodnotu nejen odborníkům – akademikům a politikům, ale i pedagogům a studentům. Může být vítanou pomůckou ke studiu na všech oborech

našich vysokých škol zaměřených k hospodářské a sociální politice, k politice zaměstnanosti, vzdělávací politice i k dalším veřejným politikám.

T. SIROVÁTKA

* Masarykova univerzita, Brno 2005, 334 stran (90 stran příloh)

P. Gauguin: Milujte se, buďte šťastni, 1889